

Dues Europes. Èxit econòmic, fracàs polític

El populisme creix a Europa i Amèrica i una de les seves principals causes cal trobar-les en la globalització, que ha generat guanyadors i perdedors a les societats del primer món

La seu del Banc Central Europeu, a Frankfurt, il·luminada en un acte de 2016. | ECB

[Introducció al llibre "Dues Europes. Èxit econòmic, fracàs polític" (Editorial Fonoll), publicat al març de 2019]

Després de 10 anys viscuts intensament al Parlament Europeu, on he mirat de ser present i actiu en els seus principals debats, avui tinc sensacions clarament contraposades: d'una banda, **la Unió Europea és un èxit d'integració econòmica, comercial i monetària.**

L'euro ha fet molt menys dura la brutal crisi financera de 2008 en els seus països més febles: **l'euro ha evitat a les seves classes populars i mitjanes la ruïna que suposen les hiperinflacions**, les grans devaluacions sobtades de la divisa, els tipus d'interès de dos dígits i els *corralitos* bancaris o rescats massius de bancs privats amb diners públics, que acaben arruïnant les polítiques socials.

La qualitat institucional del Banc Central Europeu, així com la confiança i predictibilitat de la seva política monetària, ha evitat un escenari de crisi d'Argentina o Turquia als països del sud de l'eurozona. Gràcies a l'estabilitat dels preus i del valor estable de la moneda, **s'han salvat els**

estalvis de les famílies i la confiança de les empreses, condicions sense les quals no hi ha prosperitat econòmica ni estabilitat social.

D'altra banda, però, **la sortida de la Gran Bretanya de la UE suposa un gran fracàs polític per a la Unió Europea**: marxa d'aquest club d'estats uns dels millors països, si no el millor, en tradició i qualitat democràtica i en aplicació del *rule of law* (la seguretat jurídica que atorga el compliment de la llei).

El Brexit trenca l'equilibri polític i demogràfic entre els països nòrdics i els països del sud a la Unió Europea. El triangle París-Roma-Madrid tindrà majoria absoluta al Consell i al Parlament i, si fa un mal ús d'aquesta força (imposant la seva visió centralitzada i bancaritzada de les finances, de la hiperregulació dels negocis i una certa i latent hostilitat contra el lliure comerç), potser més països podrien estar temptats en el futur de seguir el camí de la Gran Bretanya.

El populisme creix a Europa i Amèrica i una de les seves principals causes cal trobar-les en la globalització: **el lliure comerç ha obert la generació de riquesa a altres continents i ha reduït la pobresa al món com mai abans, però ha generat guanyadors i perdedors a les societats del primer món.**

La desigualtat social i les diferències de renda augmenten a les societats occidentals, i **els fins ara potents Estats del benestar dels països europeus ja no semblen poder garantir com abans la igualtat d'oportunitats i l'ascensor social**, tal com havien fet durant la segona meitat del segle XX. Els partidaris del lliure comerç hem de reconèixer que no s'han establert mesures compensatòries suficients per als sectors perjudicats per l'obertura econòmica i comercial.

Políticament, a Europa aquest malestar s'expressa en l'augment sostingut de vot a partits antieuropeïstes de diferent mena i condició, ja siguin partits suaument euroescèptics o bé directament eurofòbics. Provinguin de la dreta o de l'esquerra, si fem servir la convencional distinció ideològica principal del segle passat, els seus vots coincideixen massa sovint en un "No a tot" al Parlament Europeu.

En les eleccions de maig de 2019 aquests partits poden assolir un nou rècord històric. Tot apunta que, per primera vegada des de 1979, els dos grans grups polítics (populars i socialistes) no sumaran majoria absoluta i que, també per primera vegada, els partits euroescèptics i eurofòbics poden obtenir més d'una tercera part dels escons.

Dues Europes

Èxit econòmic, fracàs polític

Ramon Tremosa

Pròleg de Carles Puigdemont

Portada del llibre 'Dues Europes. Èxit econòmic, fracàs polític' (Editorial Fonoll)

Dues Europes és un llibre a mig camí de l'anècdota i el dietari personal, que parteix d'observar l'actualitat política europea diària des de l'escó del Parlament Europeu. En aquests cinc anys darrers he escrit dos llibres: *Let Catalonia vote* (2015), que explica el procés català vist des d'Europa (i també la gran victòria catalana que va suposar l'aprovació del corredor mediterrani), i *L'Europa que han fet fracassar* (2016), que explica el procés europeu vist des de Catalunya, mirant d'explicar especialment el Brexit i les dinàmiques divergents nord-sud que es produeixen dins de la Unió Europea.

Dues Europes tanca una trilogia personal sobre Europa. L'Europa de l'èxit d'integració econòmica i monetària conviu amb l'Europa del fracàs polític, exemplaritzat pel Brèxit. Aquest llibre pretén ser una aportació personal a un debat molt necessari: **cal aconseguir una diagnosi compartida dels problemes de la Unió Europea**. Soc dels que pensen que, sense aquesta anàlisi consensuada, difícilment es podrà articular una estratègia comuna per seguir avançant en una més eficaç integració política.

Els països petits funcionen millor que els països grans perquè, davant d'una greu crisi econòmica o política, els consensos transversals (govern-oposició, sindicats-empresaris) són més fàcils d'aconseguir. També en els països petits les preferències dels ciutadans són més homogènies i, per tant, aquests consensos s'assoleixen abans que en països grans.

Això explica, per exemple, per què **molts països (petits) del nord d'Europa al 2010 ja tornaven a créixer econòmicament amb força després de la duríssima crisi de 2008**, mentre que molts països del sud (grans) al 2012 encara estaven caient en el pou de la crisi.

Alemanya és l'excepció que confirma la norma: de facto, funciona com a 17 Dinamarques independents, ja que cadascun dels seus Estats federals recapta tots els grans impostos, gestiona les seves infraestructures i té poders judicials sobirans i competències de regulació financeres. De tot això Catalunya no té res de res, tot i que a Madrid parlin d'Espanya com el "*país más descentralizado del mundo*".

Aquest llibre presenta una tria, actualitzada i en algun cas ampliada, d'articles meus publicats al setmanari *El Temps* en els darrers dos anys, agrupats en funció de la seva temàtica. D'una banda, es fa una selecció de temes que generen forces centrífugues i centrípetes, en el sentit de si perjudiquen o afavoreixen la integració europea, ja que en alguns àmbits i qüestions es progressa en aquest sentit i en alguns altres tot el contrari.

D'altra banda, s'analitzen dinàmiques i tendències referides a diferents estats membres, els més importants demogràficament i econòmicament de la Unió Europea, mirant d'aportar informació sovint desconeguda a casa nostra. **Una especial menció mereix el cas espanyol, tant pel que fa al seu centralisme secular qüestionat per les lleis europees com per la regressió dels drets humans i drets fonamentals** que la repressió del moviment independentista català ha desfermat a Madrid.

Finalment, hi he inclòs un capítol d'articles referits a temàtiques molt locals del Pallars i la Ribagorça, així com també d'Andorra i d'El Poal: la meva mare va néixer en aquest petit poble del Pla d'Urgell i allà hi tinc els millors records d'infantesa i joventut. El meu pare era fill d'Areny de Noguera i, de gran, he redescobert també els paisatges del nostre Pirineu, ara vistos amb una mirada diferent i renovada. **Una Europa més oberta i integrada també ofereix noves i millors oportunitats de futur a la terra dels nostres padris.**